

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Blumczyńska

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Agnieszka Śliwa

Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Fras-Przychodni

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2020 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Obornikach

z dnia 28 czerwca 2019 roku

sygn. akt I C 1257/18

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 675 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Agnieszka Śliwa Ewa Blumczyńska Ewa Fras-Przychodni

UZASADNIENIE

Powód, J. B., wniósł pozew przeciwko (...) SA, domagając się zasądzenia od pozwanego na swą rzecz kwoty 2.406,49 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: od kwoty 364,69 złotych od dnia 24 kwietnia 2018 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 2.041,80 złotych od dnia 9 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty.

Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał m.in., że nabył roszczenia o naprawienie szkody od właściciela samochodu marki (...) nr rej. (...), który został uszkodzony przez osobę ubezpieczoną przez pozwanego. Pozwany naprawił szkodę tylko częściowo i do zapłaty pozostaje kwota dochodzona pozwem na którą składa się brakująca część odszkodowania za koszt naprawy pojazdu (364,69 złotych) oraz kwota 2.041,80 złotych stanowiąca brakującą część odszkodowania za najem pojazdu zastępczego.

Sąd Rejonowy w Obornikach wydał w dniu 10 sierpnia 2018 roku nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu domagając się oddalenia powództwa w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał m.in., że wypłacił już odszkodowanie a wypłacona kwota odszkodowania stanowi należyte naprawienie szkody powstałej w wyniku kolizji, gdyż zaoferował powodowi zakup tańszych części zamiennych. Odnośnie kosztów najmu pojazdu zastępczego podniósł, że najem winien trwać 16 dni a przy tym, iż poszkodowany miał możliwość skorzystania z jęgo oferty, jednakże z takiej możliwości nie skorzystał.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2019r. Sąd Rejonowy :

- 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 492 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 9 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty,**
- 2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,**
- 3. kosztami procesu obciążył powoda w 80%, a pozwanego w 20%, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

Sąd Rejonowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujące ustalenia faktyczne :

W dniu 22 marca 2018 roku doszło do kolizji drogowej w wyniku której uszkodzony został m.in. pojazd marki (...) nr rej. (...) należący do S. Ł.. Sprawcą wypadku był właściciel pojazdu, którego z pozwanym łączyła obowiązująca w dniu zdarzenia umowa ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody wywołane ruchem tegoż pojazdu. Pokrzywdzony zgłosił fakt zaistnienia szkody pozwanemu telefonicznie. Podczas rozmowy pracownik pozwanego poinformował pokrzywdzonego o możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanego; jednocześnie zwrócił pokrzywdzonemu uwagę, że koszty najmu pojazdu zastępczego będą przez ubezpieczyciela pokrywane do kwoty 80 złotych netto za dobę. Nadto, pokrzywdzony został poinformowany o możliwości zorganizowania naprawy pojazdu za pośrednictwem pozwanego oraz możliwości dostarczenia części zamiennych przez ubezpieczyciela zgodnych ze specyfikacją.

W wyniku umowy cesji powód nabył od właściciela pojazdu roszczenie wobec pozwanego o naprawienie szkody wywołanej opisaną wyżej kolizją.

Pozwany uznał swą odpowiedzialność za powstałą szkodę. Pozwany wypłacił tytułem pokrycia kosztów naprawy łącznie kwotę 5.825,22 złotych, odmawiając wypłaty wyższej kwoty. Kwota ta uwzględnia ceny części zamiennych potrzebnych do wykonania naprawy, jakie mógł zapewnić pozwany.

Pokrzywdzony wynajął od powoda na czas trwania naprawy uszkodzonego auta pojazd zastępczy. W umowie określono dobową stawkę najmu na kwotę 140 złotych netto, będącą stawką rynkową. Najem trwał 21 dni, tj. przez cały okres pozostawiania uszkodzonego auta w warsztacie naprawczym. Skala i rodzaj uszkodzeń pojazdu - do czasu wykonania naprawy eliminowała auto z możliwości poruszania się po drogach publicznych.

Pozwany wypłacił powodowi, tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego, kwotę 1.574,40 złotych.

Przy powyższych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę (art. 805 § 1k.c.). Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (art. 822 § 1 k.c.). Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w ramach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego wyznaczona jest - zarówno co, do zasady jak i granic - odpowiedzialnością tego posiadacza lub kierowcy (por. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2003, III CZP 32/03, LEX nr 78592).

Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej deliktowej są: szkoda, wystąpienie faktu, za który ustawa czyni odpowiedzialnym określony podmiot, czyli czynu niedozwolonego oraz związek przyczynowy między czynem niedozwolonym, a szkodą w tej postaci, że szkoda jest jego zwykłym następstwem. Za niebudzący wątpliwości należało uznać pogląd iż normalnym następstwem zniszczenia pojazdu służącego poszkodowanemu do prowadzenia działalności gospodarczej jest konieczność czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego w celu kontynuowania tej działalności w okresie, gdy szkoda nie została jeszcze naprawiona. Postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji. Przyjmować można, że obowiązek naprawy szkody obejmuje konieczność zwrotu kosztów najmu samochodu zastępczego o podobnym standardzie, według stawek ustalonych na lokalnym rynku (por. orzeczenia SN: z dnia 17 listopada 2011 sygn. akt III CZP 5/11 za lex nr 1011468; z dnia 13 czerwca 2003 sygn. akt III CZP 32/03 za lex nr 78592; z dnia 8 września 2004 sygn. akt IV CK 672/03 za lex nr 146324).

Bezspornym było, iż pozwany co do zasady ponosi odpowiedzialność za uszkodzenie należącego do poprzednika prawnego powoda pojazdu marki (...) w wypadku opisanym w pozwie. Nadto, za bezsporną między stronami należało także uznać zasadę iż zarówno koszt naprawy opisanych w pozwie uszkodzeń jak i koszt najmu samochodu zastępczego na czas trwania naprawy auta uszkodzonego mieści się w granicach odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. Jednocześnie sporna między stronami była kwestia wysokości odszkodowania jakie przysługuje w związku z naprawą i najmem pojazdu zastępczego w niniejszym przypadku.

Mając na uwadze zgromadzone dowody, w szczególności zeznania pokrzywdzonego oraz wiarygodną i niekwestionowaną przez strony opinię biegłego co do czasu najmu pojazdu zastępczego rozumiany jako pochodna czasu naprawy (tj. 21 dni) nie można mieć zastrzeżeń. W ramach ciążącego na pozwanym obowiązku odszkodowawczego, zobowiązany jest on do zwrotu obciążających poszkodowaną kosztów najmu samochodu zastępczego. Powód wykazał: zarówno czas trwania naprawy uszkodzonego auta, jak i fakt, że do najmu samochodu zastępczego doszło właśnie w tym okresie, tj. w okresie faktycznego pozostawiania auta w serwisie. Pozwany powołał się na okoliczność, iż czas naprawy auta, a w konsekwencji - czas najmu auta zastępczego była zbyt długi. Niemniej podmiot którego pojazd został uszkodzony w wyniku wypadku ma co do zasady swobodę w wyborze sposobu naprawienia szkody. Nie jest on, co do zasady, zobowiązany do stosowania części nieoryginalnych (tańszych zamienników); nadto nie jest on zobowiązany do wyboru warsztatu nieautoryzowanego przez producenta pojazdu, choćby taki warsztat oferował naprawę w niższym koszcie niż ASO (por. m.in. uzasadnienia uchwały SN z 13 czerwca 2003 roku sygn. akt III CZP 32/03 za lex nr 78592 oraz postanowienia SN z 20 czerwca 2012 roku sygn. akt III CZP 85/11 za lex nr 1218190).

W niniejszym przypadku uszkodzony w wypadku pojazd liczył zaledwie kilka lat. W tej sytuacji uznać należało za ekonomicznie uzasadnioną oraz mieszczącą się w granicach uprawnień pokrzywdzonego wynikających z art. 361 k.c. decyzję o naprawie uszkodzonego auta w wybranym przez pokrzywdzonego warsztacie. Decydując się na zlecenie naprawy temu konkretnemu podmiotowi pokrzywdzony utracił wpływ na dalszy przebieg procesu usuwania szkody. Całość czynności z tym związanych, w szczególności zamówienie koniecznych części zamiennych oraz ich montaż pozostawało w gestii warsztatu. Pokrzywdzony nie miał na te działania wpływu, a zatem - nie miał wpływu na okres trwania naprawy; nie dysponował żadnymi środkami by doprowadzić do stanu w którym faktyczny czas naprawy pojazdu odpowiadałby czasowy technologicznemu. Jak też ustalono wyżej, pokrzywdzony nie mógł eksploatować pojazdu w okresach przestoju w procesie naprawczym, np. w czasie oczekiwania na zamówione części zamienne. Nie można przy tym, dopuszczając możliwość wyboru przez pokrzywdzonego danego warsztatu naprawczego, obciążać go ewentualną niezasadnie przedłużającą się naprawą w tym warsztacie. Na działania naprawcze i czas ich trwania pokrzywdzony nie miał wpływu. Konsekwencją zaakceptowania decyzji o wyborze tego konkretnego warsztatu musi być - przy uszkodzeniu pojazdu wyłączającym go z używania na drogach publicznych - akceptacja okresu najmu auta zastępczego w czasie gdy warsztat ten dokonywał naprawy.

Jednocześnie nie można podzielić twierdzeń powoda co do wysokości usprawiedliwionego kosztu takiego najmu. Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do naprawienia szkody ponosi odpowiedzialność jedynie za normalne następstwa

działania z którego wynikła szkoda. W doktrynie i orzecznictwie znajduje aprobatę stanowisko, że uznanie danego uszczerbku za szkodę w znaczeniu prawnym warunkuje co do zasady by poszkodowany został nim dotknięty wbrew swej woli. Dla stwierdzenia w określonym stanie faktycznym adekwatnego związku przyczynowego należy: 1) ustalić, czy zdarzenie stanowi warunek konieczny wystąpienia szkody; 2) ustalić, czy szkoda jest normalnym następstwem tego zdarzenia (por. Zagrobelny w: „Kodeks cywilny Komentarz” pod red. E. Gniewka, wyd. C.H. Beck Warszawa 2011 str. 577, komentarz A. Kidyby do art.361 k.c. za lex, komentarz J. Ciszewskiego do art.361 k.c. za lex).

Pozwany oferował pokrzywdzonemu auto zastępcze za kwotę czynszu najmu w wysokości 80 złotych netto dziennie. W tej sytuacji nie można uznać że koszt najmu auta zastępczego przewyższający koszty najmu auta oferowanego nieodpłatnie pokrzywdzonemu przez pozwanego pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Pokrzywdzony miał realną możliwość uzyskania auta zastępczego na czas oczekiwania na wypłatę odszkodowania poprzez: a) niezwłoczne zawiadomienie pozwanego o potrzebie najmu pojazdu b) skorzystanie z oferty pozwanego. Mógł więc swą szeroko rozumianą szkodę (brak możliwości korzystania z auta w czasie naprawy) zaspokoić w sposób generujący mniejsze koszty; w tej sytuacji nie można uznać że nadwyżka kosztów związanych z najmem auta u powoda stanowi szkodę w rozumieniu art. 361 k.c., którą pozwany zobowiązany jest pokryć. Przyjmując usprawiedliwiony okres najmu (21 dni) oraz uzasadnioną stawkę dobową najmu tożsamą ze stawką oferowaną przez pozwanego (98,40 złotych brutto, 80 złotych netto) oraz uwzględniając wypłaconą już z tego tytułu kwotę (1.574,40 złotych) roszczenie powoda należało uznać za uzasadnione co do kwoty 492 złotych $((98,40 \times 21) - 1.574,40 = 492)$. Biorąc pod uwagę datę zgłoszenia szkody pozwanemu, art. 14 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. 2013 poz. 392 z późn. zm.) oraz aktualną treść art. 481 k.c. uzasadnione okazało się roszczenie odsetkowe od zasadnej części dochodzonego świadczenia głównego. Połączenie tych elementów skutkowało orzeczeniem w przedmiocie roszczenia za zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego jak w punkcie 1 i 2 wyroku.

Opisane wyżej rozważania dotyczące art. 361 k.c. przekładają się wprost na ocenę roszczenia dotyczącego zwrotu kosztów naprawy (tj. kwoty 364,69 złotych). Pozwany stworzył pokrzywdzonemu realną możliwość pozyskania stosownych części zamiennych po cenach tańszych niż rynkowe. Zatem decydując się na naprawę pojazdu pokrzywdzony mógł uczynić to za kwotę niższą o oferowany rabat od odpowiadającej cenom rynkowym. Zatem przyjąć należało, że granicą odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego w tym zakresie jest kwota uwzględniająca oferowany rabat, a zatem - kwota wypłacona już przed procesem. Skutkowało to oddaleniem omawianego roszczenia (punkt 2 wyroku).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98, 100 i 108 k.p.c. Mając na uwadze stanowiska stron oraz rozstrzygnięcie Sądu I instancji uznać należy że powód „wygrał” niniejszy proces w przybliżeniu w 20%, natomiast pozwany - w 80%, zatem w takich proporcjach należało obciążyć je kosztami procesu, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu. Skutkowało to orzeczeniem jak w punkcie 3 wyroku.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł powód zaskarżając wyrok w zakresie:

- pkt 2. co do oddalenia żądania pozwu w zakresie 1.549,80 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia 09.06.2018 r. do dnia zapłaty,
- pkt 2. co do oddalenia żądania pozwu w zakresie 364,69 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia 24.04.2018 r. do dnia zapłaty.
- pkt 2. i 3. tj. w zakresie oddalenia wniosku o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i obciążenie tymi kosztami powoda w 80%.

Jako zarzutu apelujący wskazał :

- naruszenie przepisów prawa procesowego kodeksu postępowania cywilnego tj. : art. 227, art. 229, art. 230 – 231, art. 233 a także art. 210 § 1 w zw. z art. 6 kodeksu cywilnego.

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 361 k.c., art. 363 § 1 k.c., art. 415 k.c. z w zw. z art. 818 k.c. i art. 824¹ § 1 k.c., art. 826 § 1 i 3 k.c. art. 9a i art. 13 ust. 2, art. 16 ust. 2 pkt 2 oraz art. 17 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich błędną wykładnię przejawiającą się w przyjęciu, że zasądzona kwota w całości pokrywa poniesioną przez poszkodowanego szkodę wykazaną przedłożonymi przez powoda dokumentami oraz ich błędne zastosowanie w niniejszej sprawie wynikające z przyjęcia, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia szkody na skutek winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa na skutek zaniechania najęcia pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanego, w sytuacji w której pozwany w ogóle nie wykazał aby dysponował ofertą wynajmu pojazdu zastępczego i złożył ją poszkodowanemu.

Przy powyższych zarzutach apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo kwoty 1.549,80 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia 9.06.2018 roku do dnia zapłaty,
2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda dodatkowo kwoty 364,69 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia 24.04.2018 roku do dnia zapłaty,
3. obciążenie pozwanego kosztami postępowania przed Sądem I instancji w całości i zasądzenie tych kosztów od pozwanego na rzecz powoda.
4. nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ponadto pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentów załączonych do odpowiedzi na apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego wskazać należy, że wbrew twierdzeniu apelującego pozwany wykazał, iż w trakcie rozmowy telefonicznej związanej ze zgłoszeniem przedmiotowej szkody przekazana została informacja o możliwości zakupu zniszczonych części pojazdu w warunkach promocyjnych (11 minuta rozmowy) i możliwości wynajęcia pojazdu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela (11 : 55) oraz o możliwości obniżenia kosztów najmu pojazdu w przypadku wynajmu pojazdu zastępczego „na własną rękę” (12 : 08) a także, że za wynajem pojazdu klasy C ubezpieczyciel zwraca do 123 zł brutto (12: 38).

Dowód : nagranie na płycie CD załączonej przez pozwanego do sprzeciwu od nakazu zapłaty (k. 40 akt).

W tym kontekście oraz wobec nie skorzystania przez poszkodowanego z oferty wynajmu pojazdu za pośrednictwem pozwanego a przynajmniej nie podjęcie takiej próby nie sposób obecnie przyjąć za wykazane twierdzenie apelującego, iż pozwany nie dysponował ofertami wynajmu pojazdu zastępczego, bądź aby wskazane przez niego podmioty faktycznie nie stosowały wskazanych przez niego stawek – jak podnosił apelujący - na zasadach ogólnych, czy też na podstawie umowy o współpracy zawartej z pozwanym. W tych warunkach podważanie stanowiska pozwanego, że dysponował powyższą ofertą musiało być uznane jako gołosłowne a w konsekwencji dawało podstawę do oceny, że apelujący nie podważył skutecznie ustalenia Sądu Rejonowego w niniejszym zakresie.

Analogicznie należało ocenić argumentację podniesioną w kwestii oferty pozwanego sprzedaży części zamiennych z rabatem -10%. Powód bowiem z niej nie skorzystał a przynajmniej również w tym przypadku nie podjął działań związanych z ewentualnym ich zakupem za pośrednictwem ubezpieczyciela. Zatem obecnie nie może skutecznie podważać stanowiska pozwanego, który w niniejszym procesie wykazał złożenie takiej oferty.

Natomiast odnosząc się do zarzutu apelującego, że Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę faktu, że każdy warsztat naprawczy dysponuje własnym rabatem u dealerów części zamiennych i mimo to części są sprzedawane w cenach katalogowych a stąd, iż dla przedmiotowego rozstrzygnięcia nie miała znaczenia okoliczność, czy pozwany dysponował ofertą sprzedaży części zamiennych z rabatem – 10% wskazać należy, że w świetle utrwalonego stanowiska Sądu Najwyższego nie ma wątpliwości, że odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego nie ogranicza się do równowartości wydatków poniesionych na naprawę pojazdu. Obejmuje ono bowiem niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy. W tym kontekście podkreślenia wymaga, że strony stosunku zobowiązaniowego wynikającego z odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela mają obowiązek współdziałania (art. 354 § 2 kc). W ramach tego obowiązku powinnością poszkodowanego, jako wierzyciela jest lojalne postępowanie na etapie postępowania likwidacji szkody przez ograniczanie zakresu świadczenia odszkodowawczego ubezpieczyciela. Brak podjęcia takich działań mimo, że leżały w zakresie możliwości poszkodowanego, nie może zwiększać odszkodowania należnego od ubezpieczyciela zobowiązanego do naprawienia szkody (tak : m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2003r. , III CZP 32/03, z dnia 24 sierpnia 2017r. III CZP 20/17, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002r., I CKN 1466/99, OSNC 2003, nr 5, poz.64).

Zatem w niniejszej sprawie skoro poszkodowany nie skorzystał z oferty pozwanego - odszkodowanie wyliczone przez niego metodą rachunkową mogło być obniżone o kwotę wynikającą z różnicy zakupu części po cenach rynkowych w stosunku do cen oferowanych przez pozwanego. Także z tej samej przyczyny Sąd Rejonowy słusznie przyjął jako usprawiedliwiony w okolicznościach niniejszej sprawy - koszt najmu pojazdu zastępczego w kwocie oferowanej przez powoda. Już tylko dodatkowo zaznaczenia wymaga, że biegły w opinii sądowej wskazał, że maksymalna kwota za najem pojazdu segmentu „C” wynosiła 190 zł a minimalna 69,11 zł netto (k. 72). Zatem stawka przyjęta przez pozwanego nie była w żaden sposób zaniżona i mieściła się w obowiązujących na rynku stawkach.

W kontekście powyższego zarzut naruszenia prawa procesowego okazał się bezzasadny. Skarżący bowiem nie wykazał poza przedstawieniem odmiennej oceny materiału dowodowego i własnych subiektywnych ustaleń stanu faktycznego, braku logiki, sprzeczności z doświadczeniem życiowym, czy braku wszechstronności w rozważaniach zawartych w uzasadnieniu wyroku, co pozwalałoby na podważenie trafności zapadłego rozstrzygnięcia. Zatem Sąd odwoławczy ustalenia Sądu Rejonowego przyjął jako własne i zarazem miarodajne do rozpoznania zarzutu naruszenia prawa materialnego.

W świetle argumentacji apelującego wskazać należy, że na wierzycielu (poszkodowanym) zawsze spoczywa obowiązek podjęcia działań nie tylko zmierzających do zapobiegania szkodzie ale również zmniejszenia jej rozmiarów. Obowiązek ten wynika zarówno z przepisów Kodeksu cywilnego (art. 354 § 2, art. 362, art. 826 § 1), jak i ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (art. 16 ust. 1 pkt 1 i 2). Brak działania minimalizującego szkodę nie może zwiększać zakresu obowiązku odszkodowawczego. W konsekwencji na zobowiązanym do naprawienia szkody ciąży obowiązek zwrotu wyłącznie wydatków celowych i ekonomicznie uzasadniających, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji pomiędzy korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 17.11.2011 r., III CZP 5/11, niepubl. a także uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z 13.03.2012 r., III CZP 75/11, publ. OSN 2012/7-8/81). Jeżeli ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”.

Odnosząc się do dalszych wywodów apelującego niezbędnym jest wskazanie, że niewątpliwie znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także istotne są dodatkowe warunki umowy, jak np. czas i miejsce

udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Niemniej jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebom ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Z uwagi na ciążący na ubezpieczycielu obowiązek szczególnej, podwyższonej staranności nie można też przypisać decydującego znaczenia czynnikowi w postaci szczególnego zaufania, jakie poszkodowany ma do kontrahenta, z którego usług chciałby skorzystać. Poniesienia powyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany. Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana (tak : uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 24 sierpnia 2017 r. III CZP 20/17).

Przyjąć zatem należało, że o ile powód nie miał obowiązku skorzystania z oferty złożonej przez ubezpieczyciela, o tyle dodatkowe koszty, które powstały w związku z wynajmem auta zastępczego przez powoda we własnym zakresie – jak słusznie uznał Sąd Rejonowy - nie pozostawały w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, które spowodowało powstanie szkody, w konsekwencji, że nie wchodzi w zakres odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Wbrew twierdzeniom apelującego dla oceny miarodajności propozycji złożonej przez pozwanego nie miałyby także znaczenia treść szczegółowej oferty, ani umowy między pozwanym a współpracującymi z nim firmami dostarczającymi pojazdy zastępcze. Podnieść w tym miejscu należy, że to przede wszystkim w interesie zakładu ubezpieczeń pozostaje, aby poszkodowany skorzystał z jego propozycji najmu, która zwykle jest najkorzystniejsza pod względem finansowym. Nieracjonalnym jest zatem założenie skarżącego, że ubezpieczyciel miałby przedstawiać propozycję niepewną i niekorzystną dla poszkodowanego w sytuacji, gdy i tak na pozwanym ciąży obowiązek odszkodowawczy z tytułu refundacji kosztów najmu auta zastępczego.

Zatem i ile poszkodowany nie miał obowiązku poszukiwania najtańszych stawek na rynku to jednak nie był zwolniony z obowiązku działania z należytą starannością, tak by ponieść koszty jedynie ekonomicznie uzasadnione. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, obowiązkiem poszkodowanego wynikającym zarówno z art. 826 § 1 k.c., jak i art. 354 § 2 k.c. była minimalizacja skutków szkody, a nie ich nieuzasadnione zwiększanie. Przepis art. 361 k.c. w zw. z art. 363 k.c. przewiduje bowiem obowiązek pokrycia przez dłużnika normalnych skutków następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, co powoduje, że brak jest podstaw do uznania w pełni zastosowanej przez strony umowy stawki czynszu najmu, skoro istniała możliwość wynajmu pojazdu tej samej klasy za niższą cenę na lokalnym rynku. Poszkodowany miał obowiązek takiego zachowania, które doprowadzało do zminimalizowania szkody. Sytuacja, gdy tak jak w okolicznościach sprawy, poszkodowany bezkrytycznie godzi się na zaproponowane mu warunki najmu pojazdu zastępczego – mając już wiedzę o możliwości skorzystania z dużo tańszej propozycji - niewątpliwie skutkuje niezasadnym zwiększeniem obowiązku odszkodowawczego osoby zobowiązanej do naprawienia szkody, co nie może zyskać aprobaty Sądu (vide: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 roku, III CZP 14/97, OSNC 1997 z. 8, poz. 103; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2002 roku, I CKN 1993/00).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 ust. 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października

2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015r.1804 z późn. zm. w brzmieniu na dzień złożenia apelacji).

Agnieszka Śliwa Ewa Blumczyńska Ewa Fras-Przychodni

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)

(...)